

Naam

Wim Thus

Geboren

1957 in Wehl (Gld.)

Opleiding

Hogere Agrarische School, Hoger Kader Dierveredeling

Loopbaan

1982 – 1989: diverse functie Landbouvoorlichting LNV

1989 – 1995: kredietadviseur landbouw Rabobank Nederland

1996 – 2001: branche specialist varkenshouderij RN

2001 – heden: afdelingsdirecteur landbouw Rabobank Nederland

Wim Thus: 'Sector moet snel in actie komen'

Rundveehouders niet beducht voor mest

Rabobank-topman Wim Thus stelt dat de rundveehouderij actie moet ondernemen om het mestprobleem aan te pakken. Als dat niet gebeurt, zal een deel van de veestapel verdwijnen.

„We produceren te veel mest”, stelt Wim Thus, afdelingsdirecteur Landbouw bij Rabobank Nederland. „Dit dossier achtervolgt de veehouderij al dertig jaar. Nitraat en fosfaat zijn hierin leidend. Volgens de derogatiebeschikking mag Nederland 173 miljoen kilo fosfaat per jaar produceren; in werkelijkheid produceren we 175 miljoen. Als we structureel de grens blijven overschrijden, lopen we het risico die derogatie kwijt te raken. Maar een groter probleem is dat de gebruiksnormen langzaam worden aangescherpt. In 2015 kan nog maar 120 miljoen kilo fosfaat geplaatst worden; dat betekent dat voor meer dan 50 miljoen kilo een oplossing moet worden gevonden. Als dat niet gebeurt, zal de veestapel moeten krimpen, om zo minder mest te produceren.”

Hoe kan dit worden opgelost?

„Het voerspoor, waarbij dieren fosforarm voer krijgen, biedt een deel van de oplossing. In twee jaar tijd moet hiermee twintig miljoen kilo minder fosfaat geproduceerd worden. Het plan is om dit voerspoor in twee stappen uit te voeren; 10 miljoen in 2012 en nog eens 10 miljoen begin 2013. Die eerste stap is makkelijk te maken. De tweede stap zal moeilijker worden; daar zal iedere ondernemer een afweging moeten maken over de kosten van fosforarm voer.”

„Een andere richting is een betere verwerking van de mest. Op dit moment wordt al vijftien miljoen kilo fosfaat verwerkt en geëxporteerd. De eisen voor export worden echter strenger door verplicht hygiëniseren. Met bepaalde technieken is het mogelijk om deze hoeveelheid flink te verhogen. Hiernaar heeft de Rabobank samen met andere partijen een onderzoek lopen, 'Mestverwaarding door mestkorrelproductie uit dikke fractie'.”

Maar het lijkt een probleem voor de hele veehouderij. Waarom richt u zich met deze boodschap specifiek op de rundveehouderij?

„In de varkens- en pluimveehouderij is het besef wel doorgedrongen dat er een probleem dreigt. Daarbij moet overigens met name in de varkenshouderij nog veel gebeuren. In de rundveesector is de bewustwording een stuk minder; de veehouders die hier wel mee bezig zijn niet te na gesproken. Verder is het gewoon zo dat meer dan de helft van de

fosfaatproductie, 95 miljoen kilo, voor rekening van de rundveehouderij komt. Daarbij komt dat het laatste jaar de productie van fosfaat in de melkveehouderij nog met vier miljoen kilo is toegenomen.”

Maar dan nog. De rundveesector lijkt financieel gezonder dan andere sectoren. Als een sanering dreigt, zullen zwakke sectoren toch eerder worden getroffen? De varkenshouderij, bijvoorbeeld?

„Vergis je daar niet in. Veel rundveeouders hebben flink geïnvesteerd en hebben daarmee grote financieringslasten. Op het moment is daar goed mee te leven; de melkprijs is bovengemiddeld hoog. Maar wat die prijs doet in 2015 is niet te zeggen. Als de prijzen een paar jaar laag zijn, krijgen die boeren het moeilijk. En omgekeerd kan voor sectoren die nu in zwaar weer zitten, de situatie over vier jaar goed verbeterd zijn. Bovendien willen veel rundveeouders in 2015 uitbreiden als de melkquotering wegvalt. Ze moeten er niet op gokken dat het mestvraagstuk hen dan niet zal treffen.

Vergeet daarbij niet dat een melkveeouder op dit moment geen kosten heeft voor zijn mestafzet dankzij de derogatie. Daardoor zie je de mestafzet niet terug in de kosten per liter melk.”

Wat zijn die kosten dan, als de derogatie zou verdwijnen?

„Laat ik een voorbeeld geven. Neem een melkveeouder met honderd koeien, die vier cent arbeidsvergoeding krijgt per liter melk. Dat is rond de dertigduizend euro. Een koe produceert 25 kuub mest. Stel nu dat het mestoverschot twintig procent wordt. Als mestafzet dan twintig euro per kuub kost, zou dat een extra kostenpost zijn van tienduizend euro. Dat voel je wel. En die twintig euro per kuub is maar een schatting; het zou lager kunnen zijn, maar ook veel hoger. Vergeleken met het eigen vermogen is de omzet van veel melkveeouders relatief laag. Die extra mestkosten komen dus hard aan.”

Wat moeten rundveeouders dan doen?

„Zoals ik zei, bij een groot deel van de rundveehouderij is het probleem nog niet volledig in beeld, al zijn er natuurlijk diverse bedrijven die zich goed voorbereiden. Vooral die rundveeouders die meedoen

met BEX hebben dat wel in de gaten. Het eerste wat zou moeten gebeuren is dat meer boeren zich bewust worden van het fosfaat-issue en hoe dat hun bedrijf raakt. BEX is daarvoor een goed middel. Het maakt voor deelnemende rundveeouders de mineralenhuishouding inzichtelijk. Uiteindelijk moeten ze een sluitende mineralenboekhouding hebben en zorgen dat ze hun mest kwijt kunnen.”

Met wat voor een toekomst moeten deze boeren rekening gaan houden?

„Als er een limiet komt aan de hoeveelheid mest die mag worden geproduceerd, kan er een competitie ontstaan over wie de rechten mag gebruiken. En de varkenssector heeft nu al meer ervaring met mestverwerking. Maar die strijd zou je niet moeten willen aangaan. De veehouderij moet niet streven naar mestaanborechten in 2015, maar naar vraagrechten. Het ambitieniveau moet zijn om de mineralen in de organische mest tot waarde te brengen. In de wereld is er grote behoefte aan goed toepasbare meststoffen als nitraat en fosfaat.”

„Belangrijk is ook de mestbrief die Bleker eind september heeft verstuurd. De regering wil boeren verplichten een percentage van de mest die ze niet zelf kunnen afzetten, aan een mestverwerker aan te bieden. Dat percentage wordt geleidelijk opgehoogd; tegen 2015 zal dat wel rond de honderd procent zijn.”

En wat zijn de problemen die u nu ziet?

„Veel boeren hebben nog een afwachtende houding of hopen dat de maatregelen die de buurman neemt, voldoende zullen zijn. Maar het zijn toch de individuele melkveeouders die hier stappen zullen moeten ondernemen. Nu heeft ongeveer de helft van de rundveeouders een mestoverschot; in 2015 zal dat zo'n 60, 65 procent zijn.”

„Een aantal mensen neemt wel initiatief, maar alleen kunnen ze het niet. Eigenlijk zou er een collectieve aanpak moeten komen, maar dat is moeilijk te organiseren. Daarom is het van belang dat de hele sector het probleem onderkent en samen naar oplossingen zoekt. De melkveehouderij kent een krachtige organisatie, zie de vermarkting van de zuivel en het project 'energie-neutrale zuivelketen'. Op het vlak van het mineralenoverschot mag het een tandje meer zijn!” ■